

Piena kvalitātes uzlabošanas programmas darbību detalizēts apraksts

1) Darbības virziens: Piena aprites valsts uzraudzības sistēmas pilnveidošana

1.1. apakšvirziens: visu svaigpiena pircēju uztveršana par piena aprites dalībniekiem

	Apraksts
Darbības	Visi svaigpiena pircēji uztverti kā līdztiesīgi un vienādi atbildīgi piena aprites dalībnieki
Nepieciešamie finanšu līdzekļi	-
Nepieciešamie labojumi normatīvajos dokumentos	Īstenot grozījumus normatīvajos aktos, lai novērstu atšķirīgas uzraudzības prasības (t.sk., paškontroles esamības prasības) pret tirgus dalībniekiem. „Piena pircējs ir atbildīgs par piena kvalitāti” – šāds teikums ir jāietver kādā no normatīvajiem aktiem nacionālajā līmenī.

1.2. apakšvirziens: svaigpiena ražotāju uzraudzības pastiprināšana

	Apraksts
Darbības	1) PVD inspektoru, tajā skaitā mobilo inspektoru apmācības svaigpiena paraugu ņemšanā (arī paraugu ņemšanas procesa uzraudzībai) un par paškontroli novietnēs un tās kontroli. 2) PVD uzraudzība novietnēs (vai PVD deleģē kontroles funkciju CVI (skat. Nepieciešamo finanšu līdzekļu sadaļas 3. punktu): a) paraugu ņemšana svaigpiena kvalitātes kontrolei; b) paškontroles pasākumu un procedūru kontrole novietnēs.
Nepieciešamie finanšu līdzekļi	1) PVD inspektoru apmācības svaigpiena paraugu ņemšanā un par paškontroli novietnēs un tās kontroli tiks nodrošinātas ikgadējās apmācības programmas ietvaros. 2) Lai nodrošinātu svaigpiena paraugu ņemšanu un nogādāšanu laboratorijā, kā arī testēšanu, PVD nepieciešami 8 ¹ veterinārie inspektori un 4 automašīnas. Gadā izmaksā LVL 237 500, kas sastāv no šādām pozīcijām: Darba alga, apdrošināšana, nodokļi: LVL 73 000; Darba vieta, telpas, aprīkojums, kancelejas preces, dators u.c.: LVL 24 000; Automašīnu īre, uzturēšana, degviela: LVL 53 000; Paraugu noņemšanai nepieciešamais aprīkojums (pipete, stobriņi) un paraugu testēšana uz baktēriju kopskaitu, somatisko šūnu skaitu, inhibitoriem, taukiem, olbaltumvielām (LVL 2.5 x 35 000 paraugu): LVL 87500. Avots: valsts budžets 3) Nepieciešamības gadījumā PVD deleģē kontroles funkciju CVI, slēdzot par to sadarbības līgumu.

¹ 8 "mobilie" inspektori galvenokārt ņemtu paraugus, mēnesī paņemot aptuveni 1000 paraugus. Šobrīd gadā ir jāpārbauda 15% liellopu novietņu. 2006.gadā pārbaudītas 8449 liellopu novietnes, no tām 4412 novietnēs pārbaudīti piena ieguves un pirmapstrādes apstākļi.

Nepieciešamie labojumi normatīvajos aktos	1) Grozījumi MK 08.04.2004. noteikumos Nr. 277 „Atliekvielu kontroles un finansēšanas kārtība” 17.1. un 18.1. punktos, sīkāk norādot, kādām rakstveida paškontroles procedūrām obligāti jābūt dzīvnieku īpašnieka vai produktu ražošanas uzņēmuma rīcībā. 2) Normatīvajos aktos noteikt kārtību, kā rīkoties, ja novietnē esošajiem lopiem tiek konstatēta saslimšana ar <i>stafilakoku</i> (saimniecību iezīmēšana un aizliegums pārvietot dzīvniekus uz citu novietni (izņemot kautuvi))
Nepieciešamie papildinājumi PVD procedūrās un vadlīnijās	1) Grozījumi PVD procedūrā „Metodiskie norādījumi dzīvnieku un novietnes pārbaudei, kā arī pārbaudes protokola noformēšanai”, ietverot paškontroles sistēmas pārbaudi novietnē. 2) „Labas higiēnas prakses vadlīnijas svaigpiena ražošanai saimniecībās Latvijā” iekļaut paškontroles nodrošināšanai nepieciešamo plānu un procedūru paraugus.

1.3. apakšvirziens: svaigpiena paraugu noņemšanas uzraudzība

	Apraksts
Darbības	PVD uzraudzība pār svaigpiena paraugu ņemšanas pareizību
Nepieciešamie finanšu līdzekļi	Lai nodrošinātu svaigpiena paraugu noņemšanas kontroli visos rajonos, nepieciešamas 13 jaunas štatu vietas, kas sastāda LVL 175 464 gadā. Šī darbība ir izvērtēta un atbalstīta kā jaunā politiskā iniciatīva 2008.-2011. gadam. (2007.g. finansējums netika piešķirts). Avots: valsts budžets
Nepieciešamie labojumi normatīvajos dokumentos	Jāizstrādā PVD procedūra „Metodiskie norādījumi svaigpiena paraugu noņemšanai un paraugu noņemšanas kontrolei”

1.4. apakšvirziens: PVD kontrole pār akreditēto laboratoriju ikdienas darbu

	Apraksts
Darbības	1) PVD inspektoru apmācības par laboratoriju ikdienas darba uzraudzību; 2) NDC auditi laboratorijās
Nepieciešamie finanšu līdzekļi	NDC References daļā nepieciešams 1 inspektors + piemaksa daļas vadītājam par inspektora darba vadību. Kopējās gada izmaksas LVL 21785 (darba alga, apdrošināšana, nodokļi - LVL 11410; darba vietas aprīkojums – LVL 3750; Automašīna izbraukumiem uz laboratorijām (īre, uzturēšana, degviela)- LVL 6625). Avots: valsts budžets
Nepieciešamie labojumi normatīvajos dokumentos	1) MK noteikumos jāiestrādā punkts par akreditēto laboratoriju ikdienas darba uzraudzību. 2) Jāizstrādā PVD metodiskie norādījumi akreditēto laboratoriju ikdienas darba izpildes uzraudzībai, papildinot esošo kārtību, kurā NDC, kas ir references laboratorija, jau patreiz veic starplaboratoriju salīdzinošo testēšanu.

1.5. apakšvirziens: Latvijas vietējā tirgū pieejamo piena produktu kontroles uz inhibitoru, mikrobioloģisko un fizikāli ķīmisko elementu klātbūtni veikšana un produktu satura atbilstības marķējumam kontrole

	Apraksts
Darbības	1) Nacionālās kvalitātes uzraudzības sistēmas piena produktiem pilnveidošana: a) palielinot esošo paraugu ņemšanas skaitu; b) izveidojot jaunu programmu inhibitorvielu kontrolei dzeramajā pienā, informējot patērētājus par pārbaūžu rezultātiem; c) atrodot juridisku pamatojumu, lai varētu ar soda sankcijām vērsties pret ražotājiem, kuru produktos atklāti inhibitori; d) akciju veidā reizi ceturksnī veikt piena produktu satura un marķējuma atbilstības pārbaudi. 2) Salīdzinoša pētījuma par higiēnas rādītājiem Latvijas vietējā tirgū esošajos piena produktos veikšana, informējot patērētājus par pētījuma rezultātiem. (Regulā 2073/2005 ir reglamentēti tikai atsevišķi nekaitīguma rādītāji, bet higiēnas rādītājus var izmantot tikai uzņēmumu pārbaudēs. Līdz ar to patērētāju informēšana ir vienīgā iespējamā ražotāju sodīšana).
Nepieciešamie finanšu līdzekļi	1) Lai izveidotu jaunu programmu inhibitorvielu kontrolei dzeramajā pienā, nepieciešami LVL 1 300 gadā; 2) Pētījuma veikšanai nepieciešamais finanšu resursu apjoms tiks precizēts. Avots: Subsīdijas zinātniskajiem un lietišķajiem pētījumiem (pētījuma pieteikums valsts pasūtīto projektu izstrādes konkursam)
Nepieciešamie labojumi normatīvajos dokumentos	Nepieciešamības gadījumā izdarīt izmaiņas normatīvajos aktos, lai radītu juridisku pamatu ar soda sankcijām vērsties pret ražotājiem, kuru produktos atklāti inhibitori.

2) Darbības virziens: Vienotas piena kvalitātes datu bāzes izveide

	Apraksts
Darbības	1) Vienotas piena kvalitātes datu bāzes izveidošana; 2) Reģistra sistēmas (t. sk., svaigpiena paraugu numurēšanas un stobriņa marķēšanas etiķetes) izstrāde; 3) Sākotnējās informācijas savākšana datu bāzes darbības uzsākšanai (akcija mēneša garumā); 4) Svaigpiena iepirkuma vidējās cenas (atsevišķi uzņēmumos un valstī) publiska pieejamība, ko nodrošina LPCS.
Nepieciešamie finanšu līdzekļi	Lai izveidotu vienotu datu bāzi, nepieciešams LVL 120 000 finansējums, tajā skaitā - LVL 37 200 – uzturēšanas izdevumiem un LVL 82 800 kapitāliem izdevumiem (galvenokārt datortehnikas iegādei un uzstādīšanai). Jāizveido jauna nodaļa ar nodaļas vadītāju, datu bāzes administratoru un inženieri. Datu bāzes uzturēšanai katru gadu būs nepieciešami LVL 37 200. Paraugu reģistra sistēmas (t.sk., svaigpiena paraugu numurēšanas un stobriņu marķēšanas etiķetes) izstrādei nepieciešami LVL 45 000, (LVL 18 000 uzturēšanas izmaksas un LVL 27 000 programmatūra, tehnikas iegāde) Avots: valsts budžets
Nepieciešamie labojumi normatīvajos dokumentos	1) ZM rīkojums par vienotas piena kvalitātes datu bāzes izveidi. 2) Papildināt Pārtikas aprites uzraudzības likumu ar 8.panta (1)¹ punktu sekojošā redakcijā: „Kārtību, kādā veic informācijas apriti par laboratoriskajiem izmeklējumiem piena (pārtikas, dzīvnieku izcelsmes) aprītē nosaka Ministru kabinets”. 3) Izstrādāt MK noteikumus projektu, lai nodrošinātu:

	◆ automātisku visu piena kvalitātes testu rezultātu reģistrēšanu vienotā centralizētā datu bāzē; ◆ jebkuram piena kvalitātes testu rezultātam norādīt tā izcelsmes objektu – piena ražotāju; ◆ autorizētu datu pieejamību svaigpiena ražotājiem, svaigpiena pircējiem, CVI un PVD; ◆ laboratoriju ikdienas darba uzraudzīšanu; ◆ aizliegumu svaigpiena ražotājiem mainīt svaigpiena pircēju, ja ir neatbilstoši piena kvalitātes rādītāji (piena ražotājam, ja tiek mainīts piena pircējs, jāpierāda saražotā piena kvalitāte atbilstoši normatīvo aktu prasībām (somatisko šūnu un baktēriju kopskaita vidējais ģeometriskais lielums); ◆ ka centralizētajā datu bāzē nonāk visi izmeklējumi par Latvijā saražotā svaigpiena kvalitāti; ja svaigpiens netiek izmeklēts Latvijā, bet citur, tad līgumā jāparedz, ka piena izmeklējuma rezultātiem jānonāk vienotajā datu bāzē. 4) Normatīvajos aktos jāiestrādā ziņošanas kārtība un kritēriji, pēc kādiem tiek rēķināta piena iepirkuma cena, kuru paziņot ir pienākums visiem piena pircējiem un kura tiktu periodiski regulāri publicējama (nodrošināta publiska pieejamība).

3) Darbības virziens: Informācijas, mācību un konsultāciju pieejamības veicināšana

	Apraksts
Darbības	1) Nacionālā Piena kvalitātes uzlabošanas servisa attīstība (saņemot signālu no svaigpiena ražotāja vai pircēja par svaigpiena kvalitātes pasliktināšanos, atkarībā no saimniecības problēmas (palielināts somātisko šūnu, baktēriju skaits, konstatētas inhibitorvielas vai izmaiņas piena sasaldēšanas punktā) nodrošina attiecīgo speciālistu (lopkopības, piena kvalitātes vai veterinārmedicīnas) konsultācijas saimniecībai): a) Speciālistu vizīte saimniecībā un problēmas cēloņa identificēšana; b) Problēmas risināšana izmantojot specializētās konsultācijas vai veicot tehniskās darbības; c) Turpmākās piena kvalitātes uzlabošanas plāna izstrādāšana, informējot par to piena ražotāju; d) Konfidencialas informācijas neizpaušana. Pasākuma attīstībai var piešķirt valsts finansiālu atbalstu, ja ražotājs atbilst sekojošiem kritērijiem: • Saimniecībā notiek ganāmpulka pārraudzība; • Saimniecības lielums – vismaz 20 slaucamās govīs; • Saimniecības līdzfinansējuma apjoms vismaz 50%. 2) Piena kvalitātes uzlabošanas informatīvo materiālu izstrāde, pavairošana un izplatīšana. 3) “Piens ražošanas vadlīniju, paškontroles” dokumentācijas vadības žurnāla izstrāde un pavairošana. 4) Semināru un apmācības kursu organizēšana rajonu un pagastu līmeņos par ganāmpulka veselības un produkcijas kvalitātes uzlabošanas jautājumiem. 5) Piens ganāmpulku pārraudzības sistēmas uzlabošana.
Nepieciešamie finanšu līdzekļi	1) – 5) punktu īstenošanai nepieciešams finansējums LVL 350 000 gadā. Avots: Nacionālo subsīdiu finansējums; LLKC dotāciju līgums; saimniecību īpašnieki
Nepieciešamie labojumi normatīvajos dokumentos	1) Nacionālo subsīdiu nolikumā iestrādāt “Piens nozares attīstības konkurētspējas paaugstināšanas programmu”; 2) ES LAP Apmācības programmās iekļaut programmu “Kvalitatīva piens ražošana”

